

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesca d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopiši naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopis se ne vrača. Neprilagodna pisma se ne smejo. — Last, založba in tisk: Tiskarna „Edinost“ v Gorici; ulica Glosue Carducci št. 7. I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Pred odločilnimi dogodki na Kitajskem

Vsi listi napovedujejo — in tudi mi smo včeraj na kratko javili — da se pripravljajo na Kitajskem odločilni dogodki, od katerih bo odvisna nadaljnja usoda te velike dežele, ki šteje kakih 400 milijonov prebivalcev. Središče teh odločilnih dogodkov bi bila velika bitka za posest važnega obmorskega mesta Šangaj. Interesi vseh evropskih narodov so tu v igri, posebno pa gre pri vsem tem za to, ali bo Anglija ohranila v tem delu Kitajske še nadalje svoj položaj in prestiž, ali pa bodo uničene in odpravljene vse predpravice, ki jih uživajo angleška zastava in angleški državljani na kitajskem ozemlju.

Vse to bi bilo odvisno le od tega, ali se kantonskim četam posreči zavojevati omenjeno pristanišče ogromne važnosti, Šangaj. Bitka bi bila že v teku, kantonske čete marširajo proti Nankingu, važnemu železniškemu križišču na poti v Šangaj. Drugi oddelki pa korakajo ob obali direktno proti Šangaju.

Kdo so te kantonske čete in kaj predstavljajo na Kitajskem? Citateljem „Edinosti“ je znano že iz naših prejšnjih poročil, da ima Kitajska vlado le na papirju. Ministri, ki se nahajajo v glavnem mestu Peking, ne ukazuje nič, vsa oblast je v rokah pokrajinskih generalov ali guvernerjev, takomenovanih „tkjukunov“. Odkar je bila proglašena na Kitajskem republika, se ti generali obnašajo kot neodvisni vladarji, ki se nahajajo neprestano v medsebojni krvavi vojni. Tako ni Kitajska dandanes nikakoli enotna država, temveč je razcepljena v toliko neodvisnih in medsebojno sovražnih si držav, kolikor je omenjenih generalov, ki bi hoteli biti prvi in si priboriti oblast nad celo deželo.

Najznamenitejši med temi generali, prvimi gospodarji Kitajske, so Čang-Co-Lin, absolutni gospodar Mandžurije, U-Pej-Fu, katerega vpliv se razteza v pokrajinah zapadno od Pekinga, dalje general Čuang-Fang, guverner Šangaja. Ti trije generali predstavljajo takomenovano severno stranko in podpirajo jih Japonska, Anglija in morda tudi Zedinjene države. Oni vršijo kontrolo nad pekinško kitajsko vlado in niso neizprosni nasprotniki inozemcev. Ti poslednji — Angleži, Japonci, Amerikanci in drugi — imajo na Kitajskem, kakor že omenjeno, posebne predpravice, radi katerih predvsem niso podvrženi kitajskemu sodstvu ter uživajo še razne druge ugodnosti, ki jih inozemcem ne priznava nobena druga država. Vse te ugodnosti se imenujejo na kratko pravice ekstritorialnosti.

Proti tej severni stranki stoji na drugi strani južna stranka, katere je popolnoma pod ruskim vplivom. Središče njene moči je drugo veliko kitajsko mesto Kanton, kjer se nahaja druga kitajska vlada, ki se je obrazovala proti pekinški vladi. To je torej nekaka revolucionarna vlada, a južna stranka sama se imenuje narodna stranka, in to radi tega, ker zahteva popolno neodvisnost Kitajske, odpravo vseh predpravil, ki jih imajo druge države na kitajskem ozemlju, vzpostavitve popolne neodvisnosti dežele. To kitajsko narodno gibanje je radi tega skrajno sovražno tujcem, posebno Angležem, proti katerim uprizarja divjo propagando, bojkot njihove trgovine, stavke in napade. Prestiž Anglije je radi te propagande v zadnjih letih mnogo trpel in pred kratkim se je vršila v angleški zgornji zbornici razprava o položaju na Kitajskem, katere je dokazala, da si londonska vlada ne prikriva resnosti položaja, ki bi nastal, če bi kitajske narodne ali kantonske čete zavzele Šangaj.

Začetnik kitajskega narodnega gibanja je bil znani dr. Sun-Jat-Sen, kateri se je že takoj v začetku nastanjal na Moskvo. Ker simpatizira s to stranko tudi številna inteligenca, gibanje po njegovi smrti ni prenehalo, temveč se vztrajno nadaljuje, kakor dokazuje med drugim tudi sedanja ofenziva Kantoncev proti Šangaju. Na čelu kitajskih narodnih čet stojita generala Čang-Kaj-Sek, poveljnik čet, ki korakajo sedaj proti Šangaju, in znani kristjanski general Feng. Ta je bil v zadnji državljanski vojni poražen in je zbežal v Rusijo. Sedaj se nahaja v Mongoliji, kjer si je obrazoval s rusko pomočjo novo armado, in načrt je, da v hipu odločilne bitke med severno in južno armado, vdr v srednjem Kitajskem in napade severne z boka. O taki zares odločilni bitki v kitajski državljanski vojni pa bi se moglo govoriti le v slučaju, da bi Kantoncev zavzeli Šangaj ter potem nameravali nadaljevati pohod proti Pekingju.

Francoskemu listu „Le Temps“ poročajo iz Šangaja, da je podal kantonski general Čang-Kaj-Sek izjavo, v kateri označa kantonsko gibanje kot revolucijo proti sedanjim predpravicam

drugih držav na Kitajskem. To revolucionarno gibanje na Kitajskem — je rekel kantonski general — ne bo prenehalo vse dotlej, dokler ne bodo odpravljene pravice ekstritorialnosti inozemcev in pa krivične pogodbe. Ko revolucionarno gibanje zmaga, bodo takoj odpovedane vse pogodbe z drugimi državami in kontrola inozemcev nad carino, užitino in pošto se odpravi. Revolucionarno gibanje hoče doseči pojem imperializma po vsem svetu. V enem mesecu bo preneseno glavno mesto Kitajske v U-Cang in posle vlade bo izvrševal odbor, ki bo podoben sovjetom.

General je izjavil, da goji do Zedinjenih držav prijateljska čustva, toda kljub temu so po njegovem mnenju imperialistična vlast, ker nečesto priznati neodvisnosti Filipin.

Mussolini zaključil zasliševanje prefektov

Navodila prefektom za nadaljnje delo

RIM, 26. (Izv.) Tiskovni urad ministrskega predsedstva sporoča: Predsednik vlade je včeraj zaključil zasliševanje 76 prefektov kraljevine.

Iz podrobnih razprav o položaju v vseh pokrajinah izhaja, da je bil povsod takoj zopet vzpostavljen mir, katerega so porušili dogodki na dan 31. oktobra. Predsednik vlade preiskuje sedaj osebno nekatere dogodke ter hoče iztakniti njihov pravi izvor ter ugotoviti odgovornost za one dogodke.

Iz poročila prefektov sledi, da se izvaja uvrščanje v sindkate povsod ob velikem soglasju in zanimanju tako delodajalcev kakor delojemalcev. Vsi prefekti so enodušno mnenja, da je bila uvedba občinskih načelnikov sprejeta z veseljem od prebivalstva, ki je bilo trudno večnih volilnih bojev. Pa tudi občinski načelniki so se v pretežni večini prav dobro izkazali na svojih mestih. Potrebno je omeniti, da vrši, po dosedanjih podatkih, 95 odstotno občinskih načelnikov svojo službo popolnoma brezplačno. Nadzorstveno službo prefektov nad občinskimi načelniki se je že začelo izvajati.

Oni, ki se lahko imenujejo za odločilne činitele zmage — bojevniki, invalidi, matere in vdove padlih vojakov ter dobrovoljci in druge manjše organizacije — stoje povsod na strani režima.

Predsednik vlade je ugotovil z velikim zadovoljstvom, da sodelujejo predstavniki stranke povsod v pokorščini in dobri volji s prefekti, kakor je to tudi dolžnost dobrih državljanov in pravih fašistov. Je sicer v tem pogledu nekaj izjem, toda te bodo v najkrajšem času izkoreninjene.

Prefekti so poročali o veliki delavnosti, ki prevladuje povsod med prebivalstvom, tudi med onimi na deželi. Odlok o enotnem kruhu se izvaja povsod z največjo natančnostjo. Tudi prehod k svobodni trgovini s stanovanji, se razvija povsod zadovoljivo.

Predsednik vlade je priporočil prefektom, da naj se energično poprimejo draginskega vprašanja in vseh drugih vprašanj, ki težijo revnejše sloje, da naj propagirajo liktorsko posojilo ter očistijo njihove pokrajine od vseh nepopoljšljivih nasprotnikov fašizma in pa od vseh državni nevarnih elementov.

Zaključek zasedanja fašistskega direktorija

RIM, 26. (Izv.) Danes popoldne je zaključilo strankino vodstvo celo vrsto sej, na katerih je, kakor smo že večkrat poročali, razpravljalo o položaju v posameznih pokrajinah v zvezi z uvedbo novega strankinega statuta. O zaključku teh številnih sej bo poročal tajnik stranke on. Turati on. Mussoliniju, ki bo določil dan in uro za zaključno sejo, ki se bo vršila pod njegovim predsedstvom in na kateri bodo sprejeti definitivni sklepi.

Kakor se domneva bo stavilo strankino vodstvo načelniku stranke onorevole Mussoliniju sledeče predloge: določitev odnošajev med strankinim vodstvom in notranjim ministrstvom, med pokrajinskimi političnimi tajniki in med prefekti; odstavitev nekaterih zvezinih tajnikov in njihova nadomestitev z novimi močmi in končno imenovanje nekaterih uglednih fašistov — približno deseterice — za prefekte. Po zaključni seji strankinega vodstva, ki se bo vršila v najkrajšem času, bo izdelal strankin uradni list „Foglio d'Ordine“, v katerem bodo priobčene izpremembe v pokrajinskih vodstvih stranke in pa različni drugi sklepi strankinega vodstva.

Namen obiska sen. Marconija pri papežu

RIM, 26. (Izv.) Agencija Stefani odločno zanika, da bi bil imel Marconijev obisk pri sv. očetu oni namen, katerega mu pripisujejo nekateri listi. Sen. Marconi se je hotel samo pokloniti sv. očetu in mu poročati o svoji največji iznajdbi.

«Giornale d'Italia» poroča, da Marconijeva zadeva radi ločitve zakonu še ni dospela pred rimsko cerkveno sodišče, ampak da se ista nahaja še vedno pred preiskavo v uradih škofije, v kateri je bil sklenjen zakon.

Brzovlak Rim-Turin skočil s tira

RIM, 26. (Izv.) Danes zjutraj je skočil v trenutku ko je hotel zavoziti v postajo, iz tira brzovlak Rim-Turin. Človeških žrtev ni bilo nikakih, temveč je bila samo ena potnica lahko ranjena.

Prevaranti elementi aretirani

ker so nabirali prispevke za stavkotočarje na Angleškem

PISA, 25. Fašistovska politična policija je aretirala 12 prevarantnih elementov, ker so nabirali prispevke za stavkotočarje na Angleškem. Bili so obnem naznanjeni sodnim oblastim.

Prispevki za liktorsko posojilo

RIM, 25. Naučno ministrstvo javlja, da se je pričela na vseh italijanskih univerzah, srednjih šolah in drugih šolskih zavodih živahna agitacija za liktorsko posojilo. Doseđaj je podpisala katanska univerza 250 tisoč lir posojila, medicinska fakulteta v Pavli 180 tisoč lir, narodni zavod v Salerno 50 tisoč lir, pijemontsko učiteljske 125 tisoč lir in kr. gimnazija Viktorija Emanuela v Neaplju 12 tisoč lir.

V Vicenzi je podpisal comm. Kajetan Marzotto milijon lir, mestna hranilnica pol milijona lir, «Fornaci venete» 100 tisoč lir, ljudska posojilnica v Valdagnu 100 tisoč lir in drugi zasebni pol milijona lir.

Društvo italijanskih avtorjev je podpisalo 220 tisoč lir liktorskega posojila. Nadalje so prispevali za posojilo hranilnica v Rieti 1 milijon 700 tisoč lir, občina Velletri 300 tisoč lir, pokrajinski fašistovski tajnik za Lacij in Sabino odv. Nicolò Maraini 50 tisoč lir in občina Montecompatri tisoč lir.

Ena milijarda liktorskega posojila

RIM, 26. (Izv.) Današnji «Giornale d'Italia» poroča, da je po njemu došlih vesteh dosegle podpisovanje za liktorsko posojilo že eno milijardo lir.

Sovražniki italijanskega fašizma se naseljujejo v Belgiji

RIM, 26. «Giornale d'Italia» poroča iz Bruslja naslednje: Nekateri listi kažejo veliko vznemirjenje radi protifašistske propagande, ki so jo pričeli širiti italijanski izseljenci v Belgiji. Zdi se, da se nabirajo v «Ljudskem Domu» v Bruslju prostovoljci za protifašistske legije in denarni prispevki za oborožitev teh legij. Komunistično glasilo «Drapeau Rouge» je že prejelo večje denarne zneske, ki bodo služili za organiziranje ponovnega atentata na Mussolinija.

V zvezi s temi dogodki piše bruseljski dnevnik «La Gazette»: Iz zanesljivih virov doznavamo, da so sovražniki Mussolinija in fašizma, boljševeki in drugi premetli svoj glavni stan iz Francije v Belgijo, da lahko neovirano pripravljajo nove atentate. Zdi se, da so preložili svoj glavni stan radi poslednje nečedne afere Ricciottija Garibaldija in katalonske afere. Italijanski politični izseljenci so nakupili v Bruslju večje množine razstrelnih snovi v svrhu izvrševanja atentatov.

Tajna načelnika protifašistovskih legij sta Cesare Rossi in Bazzi, ki prihajata češče v Bruselj. Zanimivo je, da razpolagata oba z rednim potnim listom. Tudi katalonski separatisti zapuščajo Francijo ter se naseljujejo v Belgiji.

Radič o sporazumu

BEOGRAD, 26. (Izv.) Tekom dopoldneva je Stjepan Radič konferiral v svojem klubu, nato pa se je dal časa razgovorjal z novinarji. Med drugim je povdarjal, da jugoslovenskemu parlamentu ni treba ratificirati nettunskih konvencij, ker da jih tudi Italija ni ratificirala. Nato je Radič govoril o sporazumu med radikali in radičevci ter ga je primerjal z drevesom, ki ima močne in globoke korenine ter mnogo listja, toda ne obrodi sadu, in če ga tudi obrodi, je sad grenak. Končno je Radič izjavil, da rekonstrukcije v viadi ne bo, pač pa bodo v terek radi narodnega praznika zopet odgodene seje narodne skupščine za krajši čas.

Mednarodne konvencije o delu ratificirane s strani jugoslovenske narodne skupščine

BEOGRAD, 26. (Izv.) Seja narodne skupščine je danes potekla mirno. Federalist dr. Zanič je vložil interpelacijo o vzdrževanju in popravljanju drž. cest na Hrvaškem in v Slavoniji. Razvila se je debata, nakar je nar. skupščina prešla na dnevni red, na načelno debato o mednarodnih konvencijah dela. Ekspozje je podal min. za socialno politiko Simonović, nakar je govornik postaneč Kremžar, član Jugoslovenskega kluba, nato pa radičevce Trnjar. Oba sta imela precej mirna govora, nakar je zaključno besedo povzel še davidovičev Agatonović ter so bile konvencije soglasno ratificirane.

ril postaneč Kremžar, član Jugoslovenskega kluba, nato pa radičevce Trnjar. Oba sta imela precej mirna govora, nakar je zaključno besedo povzel še davidovičev Agatonović ter so bile konvencije soglasno ratificirane.

Samostojni demokratski nastopijo samostojno pri oblastnih volitvah

BEOGRAD, 26. (Izv.) V imenu izvršilnega odbora SDS je Svetozar Pribičević poslal vsem organizacijam in prijateljem vprašanje glede volitev v oblastne skupščine, poročilo, v katerem povdarja, da SDS nastopi popolnoma samostojno pri volitvah v oblastne skupščine po vsej državi, da se bo tako izkazala moč stranke in da se bo dokazalo vsem in vsakomur, da so moči SDS nastale med narodom v toliki meri, da se preko SDS v jugoslovenski državni politiki ne more preiti na dnevni red.

Romunski kralj nevarno bolan

BEOGRAD, 26. Iz Bukarešta prihajajo vznemirljive vesti o zdravstvenem stanju kralja Ferdinanda. Zdravniki imajo prav malo upanja, da bo kralj preživel krizo.

Mehika in Združene države

Velika napetost med obema državama

LONDON, 26. Ameriški listi mnogo pišejo o položaju, ki je nastal po nedavni izmenjavi not med washingtonsko in mehiko vlado, predvsem pa radi postopanja napram ameriškim posestnikom, ki prebivajo v Mehiki. Mehška vlada namerava namreč odvzeti ameriškim državljanom, ki so gospodarji petrolejskih vrelcev, vse tozadevne lastninske pravice ter jim dovoliti samo izrabljanje teh vrelcev za dobo petdesetih let. Pri delniških družbah pa mora večina delnic priti v roke Mehikanecem.

Proti tem nameram mehške vlade je washingtonska vlada odločno nastopila. Radi tega vprašanja je bilo izmenjanjih med obema vladama že mnogo

not; do sporazuma pa ni prišlo. Zadnja nota ameriške vlade še ni bila objavljena, vendar pa zatrjujejo v dobro poučenih krogih, da je sestavljena v jako energičnem tonu in da ima značaj ultimatum. Verjetno je, da bo prišlo do pretiranja diplomatskih odnošajev med obema državama. Amerikanci si baje na vso moč prizadevajo, da bi strmoglavili Callesa, sedanjega predsednika Mehike.

Revolucija v Nikaragui

Predsednik republike ponuja 50.000 dolarjev voditelju upornikov

PARIZ, 26. Iz Manague poročajo, da je predsednik republike Nikaragua izdal proglas, v katerem roti revolucionarce, naj nehajo prelivati človeško kri. Predsednik izjavlja, da bo vlada odklopila revolucionarce vse orožje in da bo poskrbela tudi za odpust vojakov uporniške vojske. Voditelju upornikov generalu Machado pa ponuja 50.000 dolarjev, če se odpove nadaljevanju boja.

Krasinova zapuščina

405 milijonov frankov?

PARIZ, 26. Agencija «Havas» poroča iz Londona: «Daily Telegraph» so javili iz Rige, da je Krasin zapustil 405 milijonov frankov, ki so naloženi v raznih evropskih bankah.

Nemški državni zbor hoče izslediti povzročitelje svetovne vojne.

BERLIN, 26. Nemški državni zbor je zaključil razpravo o zunanjih politiki. Monarhisti in komunisti so predložili resolucijo, v kateri je bila izrečena nezaupnica vladi; državni zbor pa je resolucijo zavrnil. Nemški nacionalci niso glasovali. Zavržen je bil tudi predlog, po katerem naj bi nemška vlada odpovedala locarnsko pogodbo. Meščanske stranke pa so zahtevale, naj državni zbor prične proučevati vprašanje vojne odgovornosti, da se končno veljavno določijo resnični povzročitelji svetovne vojne. Predlog je bil sprejet.

DNEVNE VESTI

Prebivalstvo Italije

Agencija iz Roma poroča, da je osrednji statistični urad izdal svoje prvo mesečno poročilo v obliki priloge k uradnemu listu «Gazzetta Ufficiale». Poročilo vsebuje podatke o številnosti prebivalstva Italije od zadnjega ljudskega štetja v letu 1921. do konca leta 1925.

Leta 1921. je bilo naštetih v vsej Italiji, vsejši nove pokrajine, 38.789.827 duš; 31. decembra 1925 pa je bilo že 40.548.583 prebivalcev. V štirih letih je torej narastlo prebivalstvo Italije za 1.758.656 duš, kar daje okoli 440 tisoč duš prirastka na leto. Med drugimi podatki naj omenimo še one, ki se nanašajo na nepismenost med prebivalstvom. Iz poročila je razvidno, da je padla nepismenost od 1. 1872, ko je znašala 65%—70%, na 13,83 % v 1. 1924.

V letu 1913—14 se je pokadilo v Italiji 186.471 kvintalov tobaka, a v letu 1925/26 235.014 kvintalov; soli se je porabilo leta 1913-14 2.518.897 kvintalov, a v 1. 1925-26 3.490.689 kvintalov. Vloge v poštnih hranilnicah so znašale v 1. 1913 2108,3 milijonov, a v 1. 1926 (koncem oktobra) 10.659,7 milijonov. Falimentov je bilo v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 4562; draginska indeksna številka po nekaterih mestih je bila sledeča: Cagliari 167,94, Bologna 168,04, Rim 166,45, Rimini 165,03, Genova 161,15, Carrara 159,56, Firenze 159,30, Padova 158,86, Bari 156,63, Milan 149,82, Perugia 148,27, Verona 144,54, Treviso 144,40; povprečno indeksno število za vso Italijo je poskočilo letos od 145,59 na 150,91. gustu.

Vreme

Včeraj je končno nastopila toliko zaželjena sprememba v vremenu. Bil je lep jesenski sun dan, ki so ga vsi pozdravili kot prvi božji blagoslov po mesecih blatnih in mokrih dneh, po neprestanem deževju, ki je kakor mora tlačilo vso deželo od srede septembra pa skozi ves oktober in november.

Ker se je tudi temperatura zvišala in je postalo mrzlejšje, je upati, da to pot solnce ni le poredno mimogrede pokukalo na zemljo, temveč da bomo imeli daljši dobo lepšega vremena, tako da bodo ljudje, ki so bili do sedaj blokirani v hišah, mogli popraviti zamude na važnem in prepotrebem jesenskem delu.

OD PROIZVODNJE DO POTROŠNJE

Včerašnji «Lavoro d'Italia» objavlja sledeči račun za kosilo: Milano - Via Berchet - Telef. 11-62. Namizna oprema 2,00, vina 1/3 (t. j. po 7,20 liter); testenina s sokom L. 4,00, skuta 100 gr L. 8,00 t. j. po 80 lir kilo), ena hruška L 6 (t. j. po kakih 50 lir kilo), kava L 1,50. Vse: L 23,30. Odstotek 12% L 2,90, luksusna pristojbina L 0,50. Skupaj L 26,70.

«Lavoro d'Italia» pripominja: «Po seznamu použitih stvari, kako je naš prijatelj res plačal pristojbino za luksus... da je jedel samo skuto po 80 lir kilo, medtem ko se prodaja po 12 lir kilo. Ne vemo natančno, kakršne vrste je bila hruška, ugotavljamo pa, da je bila tako slana, da bi se za isto svoto kupil skoraj en kilogram. — Ne vemo, koliko bi bil znašal račun, če bi se bil naš prijatelj pridrnil jesti meso. — Povedali smo, koliko se plača po gostilnah v Milanu, ne da bi hoteli trdit, da je to, kar se dogaja v glavnem mestu Lombardije, stalno pravilo tudi po vseh drugih mestih.»

Spričo tega zelo ugodnega položaja - zaključuje rimski list - vstajajo vsak dan nove gostilne, katere delajo svobodno konkurenco samo zato, da se navijajo cene.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG

26. t. m.

Današnji tržni dan je bil srednji. Blaga ni bilo mnogo, toda kupitje so bile živahne. Posebno se je izkazal krompir, ki ga je zelo trdovraten v cenah. — Cene so bile sledeče:

Zelenjava: radič 70—250, rdeči radič 320, pesa rdeča 50—60, pesa bela 100—130, kisljo zelje 140, sladko zelje 70—100, karfilj 100—150, vrzote 40—60, korenje 50 do 60, malancane 260, krompir 60—80, paradižnik 60—250, sladka repa 30—40, špinat 250—450, rižol 400—500, čebula 40—50, česen 150—170.

Sadje: jabolka 120—320, hruške 120—320, kostanj 100—200, grozdje 400—500, pomaranče 120—220, (zaboji) 40, limone 28—35 za zaboj.

Iz tržaškega življenja

Zilkovski napad na blagajno — 15.000 lir plena

Predpreteklo noč so se svedroveli zopet lotili «dela», to pot na škodo tovarne prepečenec «London Biscuit Factori A. Gatti», ki ima svoj sedež v ulici Media št. 33. Ker se jim je menda zdela pot skozi vrata prenevarna, so se skobacali na streho tovarniškega poslopja, odkoder so po lestvi, ki so jo spustili skozi podstrešno okno, splezali v notranjost tovarne. Tam so seveda najprej poiskali blagajno v pisarni, da bi pogledali ali je kaj cvenka v njej. S pomočjo tihega svedra in «prasičjega parklja» so jo «operirali» na desnem boku in skozi luknjico so pobrali iz nje ves denar v znesku okoli 10.000 lir. Nato so se vlomili v železno skrinjico, v kateri so našli približno 2000 lir. Pa kljub temu niso bili še zadovoljni; ko so preiskali sleherni kot v pisarni, so se podali v skladišče, kjer so se natovorili s prepečenici, kakavom in čokolado. Tega dragocenega blaga so odnesli za 3000 lir. Ko so opravili svoj tatinski posel, so jo zlikovci nemoteno odkurili po isti poti, po kateri so prišli.

O tatvini, ki so jo odkrili včeraj zjutraj uslužbenci tovarne, je bila obveščena kvestura. Policijski organi so takoj pričeli s poizvedbami, ki pa niso do sedaj dovele do nikakega uspeha.

To pot jim je izpodletelo.

Predsednočnim okoli 23. ure je policijski agent Josip Dino, dodeljen policijskemu komisarijatu v ulici Vespucci, zapazil v ulici Silvio Pellico dva moška, ki sta jo urno manala proti ulici Scala Giganti; eden od njih je nosil pod pazduho velik oмот. Agentu se je zadelo sumljivo, da se moška tako mudita, zato je stopil za njima ter ju ustavil. Ker je zapazil, da ju je s tem spraval v veliko zadržano, se je uveril, da moža nimata čiste vesti; zato ju je kratkoma povabil na bližnji policijski komisariat. Tam sta bila tovariša spoznana za 38-letnega težaka Petra Apollonio, stanujočega v ulici Capitelli št. 5, in 27-letnega težaka Gualtiera Seleni, stanujočega v ulici Lazzareto vecchio št. 41. Ko so policijski organi odvijali zavoj, je prišel na dan lep pisalni stroj znamke «Underwood» glede katerega moža nista vedela oziroma nista hotela pojasniti, kje sta ga dobila. Pozneje se je izkazalo, da je bil stroj isti večer ukraden v pisarni odv. Karja Chersicha na trgu S. Caterina št. 4. Ob tej priliki

so zlikovci, očitno tovariši Apollonia in Selenija, ukradli še drug pisalni stroj, o katerem se pa še ne ve, kam je izginil.

Truplo utopljeno v morju

Včeraj popoldne okoli 17. ure je neki čoln zaplaval pri pomolu «Audace» podolga, človeškemu truplu podobnega predmeta, ki je plaval kakih 20 metrov od brega. Pilot je obvestil o stvari nekaterim pomorščakom, ki so našli truplo v morju. Možeje, da se predmetu in ga zavlekli k bregu. Bilo je v resnici truplo možkega, ki je očitno že dolgo ležalo v vodi, kajti bilo je že precej razpadlo. Kljub temu pa je bilo mogoče ugotoviti, da gre za približno 55-letnega delavsko obteženega možkega, srednje, a močno razvite postave. Oročniki, ki so kmalu potem prišli na lice mesta, niso našli pri utopljencu nikakih osebnih stvari, zato niso mogli ugotoviti njegove identitete. Zdi se, da je nesrečnik oni utopljenec, o katerem smo poročali, da so ga pred približno tednom dni zapazili v bližini isetga pomola. Kakor znano, se je tedaj truplo zopet potopilo, ko so ga bili skoro že potegnili k bregu.

Pri delu prišel ob oko.

Včeraj predpoldne je prišel v materinem spremstvu iskat pomoči v mestno bolnišnico 14-letni kovaški vajenec Marijan D'Este, doma iz Izole, ki je imel hudo poškodovano desno oko; prevrtno mu je bilo jabolko, tako da se je izlila kristalna tekočina. Nesrečni deček je povedal, da mu je pri delu v kovačnici Marijana D'Udina v Izoli priletel v oko razbeljen drobec železa, ki se je odkril pod kladivom mojstra, ko je delal pri nakovalu.

Tržaško sodišče

Nadaljevanje obravnave proti Valentinciču, kleparju
Kakor smo že pred časom obširneje poročali, se je moral klepar Valentincič Josip zagovarjati ubojstva nad 16-letnim Angeljem Kralj iz Trebiš, ki je za njegov račun delal na strehi neke vile. Sodišče je hotelo zaslišati še tri priče in nadaljevalo razpravo včeraj popoldne. Toda vse tri priče, zidarji niso povedali drugega, kot da je bilo vsem prepovedano hoditi na streho. Predstavniki civilne tranke, odvetnik Kezich v substituciji odvetnika Zennara, je med zasliševanjem vzbudil več incidentov. Po zaslišanju vseh prič je povzel besedo odvetnik Kezich, ki je precej ostro šibal neprevidnost kleparskih mojstrov v teh slučajih, dokazoval, da je Valentincič opustil vse, kar je bilo njegova dolžnost in se spustil spretno in izvedeno v podrobnosti žalostnega slučaja. Končuje z zahtevo, da se Valentincič kaznuje glasom zakona in v poravnavo odvetniških stroškov. Državni pravdnik, odvetnik Arbanasich, je tudi naglašal neprevidnost mojstrov in je z žalostjo navedel konstatacijo branitelja obtoženca, da se na strehi v bližini sodnije dela brez predpisanih pasov. Kar drugi grešijo, ne sme v trenutku sodnije brigati, ker se na sodnji obravnavajo vedno le posledice. Zato zahteva za Valentinciča zapor enega leta in 1000 lir globe. Sodišče je Valentinciča obsodilo na 4 mesece zopora in 100 lir globe ter na poravnavo sodnih stroškov. Oče nesrečne žrtve je skoci celo obravnavo pričakoval v žalosti izida. Kakor znano, je bil oče zaslišan že tekom razprave pri prvem zasledanju v tej obravnavi.

TELESNA VZGOJA SPORT

Zora - Konkordia

V nedeljo naj nihče ne zamudi prilike pohiteti na igrišče «Vala». Videli bomo mlado, toda žilavo Konkordijo v boju z našimi starijnimi znanci Rojancani, ki nas vsakega pripravajo v vsakem skromnem upanju, a drugič nas spet sijajno presenečijo. Obe četi resno računata na dragoceni točki; zato je gotovo, da bo boj nadvse zanimiv in bo nudil radi tega obilo užitka. V nedeljo torej vsi ljubitelji sporta do snidenja na Trsteniku.

IGRIŠČE «OBZOR»

Nogomet: «Obzor»-«Prosveta»
V nedeljo (jutri) 28. t. m. se srečata četiri omenjenih društev v tekmovalni prvenstvu. Kdo bo zmaga? To je zagonetka, ki se razreši v nedeljo na igrišču «Obzora». «Prosveta» kot resen čuvar svoje pridobljene prvenstva bo vsakakor gledala, da si svoje ime in slavo obrani nadalje in da dokaže, da je minulo nedeljsko slabo razpoloženje.

Isto bomo videli pri četi «Obzora», da spada med prve naše čete in stremi vedno naprej in više. Boj bo vsakakor huda in neizprosen. Dolžnost vsakega našega sportnika je da pobiti jutri na igrišču v Rocolu, kjer se mu bo nudilo vse, kar sportnika zanima. Tekma prične ob 14.30 uri. Hazena: «Rocol»-«Prosveta»

Pred nogometno tekmo in sicer ob 13.30 uri se srečata družini hazene «Rocol»-«Prosveta» v tekmovalni za spominsko ploščo S. U., ki bo, kakor se predvideva, jako zanimiva in napeta.

Vesti z Goriškega Goriške mestne vesti

Smrtna kosa

Bolezen mladine, posebno dijaštva je uklenila na postelj ter sedaj končno zatiska oču Francu Ksaveriju Brešanu, absolviranemu ekspantrniku. Bil je raniki vselega značaja in splošno priljubljen. Komaj je končal študije ter vršil par mesecev službe, že mu je bolezen neusmiljeno zaklcala stoj in ga vrgla v dolgo hiranje, ki je šele sedaj imelo svoj konec — žalostni konec tolikih naših mladih dijaških življenj.

Še ena

V sredo so pogrebi na Oslavju šikom znanega posestnika Franca Mikluša, večletnega občinskega zastopnika ter narodno

zavednega in skrbnega posestnika. Naj mu sveti večna luč.

Promocija

Doktorjem trgovskih ved je bil promoviran v Turinu g. Rudi Rutar! Iskrene čestitke-

Gozdna bitka

Imamo razne vrste bitke: žitno bitko, bitko za lro, za zdravje itd. Po inicijativi federalnega zavoda v Benetkah se je začela v naših krajih še ena bitka in sicer gozdna bitka, da bi se pogozdili goli kraji naših gor in ohranilo dosedanje gozdno premoženje v svoji celoti.

V nedeljo se bo vršil v Vidmu sestanek strokovnjakov in pa zastopnikov kreditnih zavodov. Razpravljalo se bo na tej konferenci o načinu pogozditve gorskih rebri in drč, dalje o razvoju lesne industrije, o zakonskih odredbah v zaščito gozda ter o potrebnih kreditih za pogozdovalna dela.

Pozdravljamo iz vsega srca ta začetek dela v svrhu zaščite gozdov, posebno ker smo 8 let po vojni opazovali vedno rastoče uničevanje gozdov, katerim je pretlo popolno uničenje. Zadnje katastrofalne povodnji so jasno kazale, kam je peljalo to iztrebljenje gozdov. Praksa je pokazala, da so bile dosedanje zaščitne postave o gozdih nezadostne ali pa morda premah vestno izpopolnjene od tozadevnih gozdnih organov. Zaščita gozdov bo pa morala seveda umestna in gospodarsko-koristna, tako da se ne bodo morda ponavljali slučajji iz predvojnega, ko so preveč goreči okrajni glavarji hoteli preprečiti na Bovškem kozjo pašo tam, kjer bi gozd ne uspeval ali pa s preprečitvijo kozje paše čisto uničili edini gospodarski dohodek gotovih bovških občini.

Izpred goriškega tribunala

Furlan Hermini iz Slapa pri Vipavi je očitala obtoženca, da je razžalila ministrskega predsednika. V navzočnosti Franceta Maliha se je izrazila: «Ne bojim se ne tebe, ne onega, ki ga imaš na sliki nad posteljjo». Tekom razprave se je izkazalo, da Malihova obtožba nima prave podlage, zato je sodni dvor oprostil obtoženko radi pomankanja dokazov.

Iz istega vzroka je bil oproščen tudi Zulfiani Karel iz Vidma, obtožen, da je ukradel 22. m. meseca v Naborjetu Belini Mariju volneno odejo in eno srajco v skupni vrednosti 56 lir, in sicer je izmaknil oba predmeta iz zaprtega senika, kamor je vstopil s ponarejenimi ključji.

Radi ponovne se je moral zagovarjati sodni uslužbenec, 62-letni Chiaruttini Fr. Od avgusta 1922. do maja 1925. si je bil prilastil kot javni uradnik 222 lir. Sodni dvor je obsodil obtoženca na eno leto in tri mesece ječe, izključitev iz javnih uradov in na plačilo globe v znesku 375 lir. Obtoženec je izjavil, da se pritoži.

Grassich Stanislav iz Trsta je stal pred sodniki, ker si je bil prilastil znesek 269 lir na škodo tvrdke Jakobovic Leon, pri kateri je bil uslužben kot potnik. Istočasno je jedel in spal v gostilni Braidot in ko bi bil moral plačati račun v znesku 190 lir, je izjavil, da plača zanj tvrdka. Tako je tudi v gostilni Ciufarina v Gorici ostal dolžan znesek 6 lir. Tudi je obljubil Neži Skerl, da ji preskrbi povečavo dveh fotografij, če mu da 40 lir, kar se je tudi zgodilo, da mu jih je namreč dala, toda povečanih fotografij ni dobila nikoli. Obsojen je bil obtoženec na pet mesecev ječe in 100 lir globe.

Goriški moderni teater.

Skupina italijanskih goriških časnikarjev je organizirala diletantsko igralsko kompanijo pod imenom «Goriški moderni teater». Do sedaj je uprizorila v Gorici dve predstavi, toda bila je od občinstva v Gorici zelo hladno sprejeta. Zato so se dotični časnikarji v svojem časopisju pritoževali nad občinstvom in kritiko, ki da jih ne razume, ne obiskuje in ne upošteva. Pod posebnim okriljem so bili povabljeni v Ajdovščino. Nameravajo sedaj napraviti več predstav po goriški deželi ter poizkusiti svojo srečo pred deželani. Dvomimo, da bi pred našim ljudstvom, ki povrh še ne razume popolnoma jezika, mogli žeti kaj več uspeha kot pred goriškimi sonarodnjaki.

VEDRILAN

Tudi v naši vasi se je nabralo nekaj novosti, in sicer one sorte, ki jih prinaša celi deželi neprestano deževje. Most, ki je na poti proti Biljam, se je zrušil. Sami občinarji pa moramo z roboto zasipati precejšnje jarke, ki jih je izpralo po naših cestah in poteh deževje.

Kot je bilo priobčeno glede vina, pa ne odgovarja popolnoma resnici. Res je, da smo pridelali dosti manj vina, kot bi ga morali v srednje-dobri letini, toda brez njega pa le nismo. Imamo ga na prodaj še okoli 500 hektolitrov, in sicer jako dobre kakovosti, ker smo trgli pozno in pustili, da je grozdje popolnoma dozorelo na trti. V dobri letini bi ga seveda imela naša vas dobrih 3.500 hl.

BATE Nesreča.

Poldrugo leto stara Julka Bitezničk se je igrala v družbi dveh drugih otrok v bližini ognjišča. Nenadoma se je zvrnil lonec s krompom in oparil nesrečno deklico. Na njeno vpitje so prihleti domačini, skušali jo rešiti, a ni zmagovala nobeno sredstvo več. Po treh urah je deklica umrla v groznicnih bolečinah, saj je imela hude opekline tretje stopnje na prsih in na vratu.

SV. LUCIJA

Kmetijski tečaj. - Sestanek za liktorsko posojilo. Kmetijski urad v Tolminu je priredil pri nas za šolodraslo mladino kmetijski tečaj, ki se vrši vsak delavnik v večernih urah. Tečaj vodi kmetijski učitelj g. Ciril Savli. Priglasilo se je 28 učencev. Ob zaključku tečaja se bo vršil javni izpit, po katerem se oddarjajo pridnejši gojenci. Obširnejše bomo poročali ob sklepu.

Dne 23. t. m. je imel polit. tajnik g. Urzi sestanek, na katerem je obrazložil pomen in ugodnosti podpisa liktorskega posojila. Vnedeljo se bo vršil shod v večjem obsegu tudi za okolišanske vasi.

AJDOVŠČINA Najdeno truplo

Ob Vipavi se je našlo truplo vojaka. Ugotovilo se je, da je moral ležati že delj časa v vodi. Milnar Marc Ivan, ki je našel truplo, je stvar naznanil karabinerjem, ki so spoznali, da je mrlič vojak. V njegovem žepu se je našla listina, iz katere se je

dognala mrtvečeva istovetnost. Bil je to Alojzij Petrangeli, star 20 let, doma iz Roccamorice (pokrajine Chieti), vojak 17. pešpolka, nastanjenega v Trgu. Ne ve se, ali se je zgodila nesreča, ali se je vojak sam usmrtil, skočivši v naraslo Vipavo. Preden je prišlo do tega, je stal Petrangeli na straži pri smodnišnici v Logu, odkoder je izginil, ne da bi kdo vedel, kam se je bil obrnil.

SPODNJA IDRIJA

Pomladanski znaki na naravi. - Poprava cest. Sedaj vam po pošiljam hrastov list, ki sem ga utrgal na enem izmed dveh nanovo ozelenelih hrastov nad vasjo. Do sedaj še ni bilo mraza v naši dolini, pač pa obilo moče. Sem pa tja sem opazil po grmovju in drevju že dobro razvite popke, po travnikih pa pomladne cvetke.

Dela ob glavni cesti napredujejo počas v sled neprestanega deževja. Vendar se že vrši promet na Sv. Lucijo, seveda ne v taki meri kot pred povodnjavo. Pri delu na cesti je zaposlenih precej domačinov. Kot se pa čuje, jih podjetnik, ki je prevzel dela na cesti, kaj slabo plačuje. Ko bo pa še ta zaslužek ponehal, bo zopet polno brezposelnih v naši vasi.

Poročil se je g. Zakelj, občinski tajnik, z g.čno Bajcovo iz Idrije. Mlademu paru želimo vse najboljše v novem življenju.

Razne zanimivosti

Smola

Angleški filozof in romanopisec Allan Upward se je te dneve ustrelil radi bede in sicer v trenutku, ko je naročila večja ameriška založba pri njem celo vrsto knjig, ki jih je imel nesrečni Upward že v rokopisu.

Ples v višini 2000 m nad zemljo
V salonu letala, ki prevažata potnike iz Londona v Pariz in nazaj, sta plesala v višini 2000 m nad zemljo plesni učitelj Rihard Granville in njegova soplesalka Babette. Godbo je preskrbel gramofon. Granville namerava učiti med zračnim potovanjem potnike umetne plesne.

BORZNA POROČILA

Trst, 26. novembra 1926. Amsterdam 945-960, Belgija 325-335, Francija 85.75-86.75, London 114.25-115.25, New York 23.60-23.80, Španija 355-365, Švica 455-465, Atene 29-30, Berlin 560-

VELIKA SKLADIŠČA PRI SV. JAKOBU

Campo S. Giacomo 7 (nasproti cerkve) ki dajejo do preklica

20% POPUST

na vseh cenah, ki so že itak nizke in označene na vsakem predmetu, VABIJO NA PREGLED

da se vsakdo lahko prepriča o tej izredni priliki.

KRONE! KRONE!

Pravno prodaje KRONE, GOLDINARJE ZLATO in SREBRO obiščite zlatarne V TRSTU, Via Mazzini št. 43 kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastaviljanke. 1220

PODLISTEK

JULES VERNE: (172) Skrivnostni otok

Inženirjevi tovariši, ki so spoštovali željo umirajočega, so se oddaljili. Cir Smith je ostal nekaj minut sam s kapitanom Nemon in je kmalu pozval prijatelje nazaj, toda ni jim nič povedal o skrivnosti, ki mu jo je umirajoči zaupal. Gedeon Spillet ni odvrnil več očesa od bolnika. Bilo je očito, da se kapitan drži še samo z močjo svoje volje, toda bil je tako slab, da je moglo to stanje le še malo časa trajati. Dan je prešel brez posebnih izprememb. Naseljenci so bili več čas na Nautilus. Prišla je noč, dasi niso o njej v tej votlini ničesar zaznali. Kapitan Nemo ni trpel, ampak je samo ugašal. Njegovo plemenito in blede obličje je bilo mirno. Ustnice so šepetale včasih komaj razumljive besede, ki so se nanasale na razne dogodke iz njegovega nenavdane življenja. Na že mrzlih udih se je čutilo, kako se življenje poslavlja iz tega telesa. Se enkrat ali dvakrat je nagovoril okoli sebe stoječe naseljence in se jim smehljaj z onim zadnjim smehljajem, ki ostane včasih celo po smrti. Končno, malo čez polnoč, je kapitan Nemo napravil zadnje kretanje, prekrizal roke na prsih, kakor bi hotel v takem položaju umreti. Okrog ene zjutraj je bilo vse njegovo življenje osredotočeno samo še v pogledu. Zadnji ogenj se je iskril v teh očeh, iz katerih je prejel plamen švigal. Nato je zamrmral še naslednje besede: «Bog in domovina!» in mirno je izdihnil. Cir Smith se je sklonil nadenj in zatislil oči onemu, ki je bil nekoč princ Dakkar in ki ni bil zdaj niti kapitan Nemo več. Harbert in Pencroff sta jokala, Ayrton si je skrivaj otrli solzo, Nab pa je klečal na tleh poteg otrplega poročevalca. Cir Smith je dvignil roke nad mrličevo glavo in rekel: «Bog sprejmi milostno njegovo dušo! Nato se je obrnil k prijateljem rekoč: «Molimo za onega, ki smo ga izgubili!» Čez nekaj ur so naselenci izpotnili, kar

570, Bukarešt 12.50-13.50, Praga 69.75-70.75, Ogrska 0.0325-0.0340, Dunaj 330-345, Zagreb 42-42.50. Uradna cena glata (25. 11.) 458.32. Vojnoškodninske obveznice 63.30.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Falso Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1518) HISO V ROJANU, Vennellis 542, prodam za Lit. 2.500.—. Naslov poi upravnistvu. 1795 URARSKI POMOČNIK z več letno prakso se sprejme takoj proti dobremu plačilu. Ivan Bžjak, urar in zlatar, v Postojni. 1790

DRAŽBA HIŠE. Dne 2. decembra t. l. ob 10. uri, se vrši v Postojni sodna dražba enonadstropne hiše št. 98. V hiši se nahajajo novo predelani moderni lokali za trgovino. Stavba je poleg ceste in ima električno in vodno napeljavo. 1796

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let se prodaja samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Istria). (1524)

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko, slavec, Via Giulia 29. Telefon 33-19 (1528)

S potrilm srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je moj nad vse ljubljeni oče Franc Valencič bivši trgovec z južnim sadjem in vinom v starosti 72. let, 25. t. m., po kratki in mučni bolezni, nenadoma v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika se bo vršil danes, v soboto, ob 14. uri, iz hiše žalosti Cologna in Monte št. 256. TRST, dne 27. novembra 1926. Alojzij, sin. Odlik. Pogrebno posl. Nova Impresa Corso V. E. III, 47 Trst 1228

AROMA O. G. NAJFINEŠA CIKORIJA je znamka, kateri dajejo prednost vse dobre gospodinj. Ako rabite znamko „O. G.“, ki ima za seboj že 65 let samih uspehov, pripravite v resnici izborno pijačo. Zastopnik: B. POLESSELLO, Gorica, Corso Vitt. Em. 47 Telefon 237. S.A. HELVETIA-VARESE

ODPRTA USTA srečaš pri vsakomur, ki izve novost o priliki božične prodaje. VELIKA SKLADIŠČA

ÖHLER dajejo (do preklica) na vseh dosedanjih cenah, ki so najnižje in označene na vsakem posameznem predmetu 20% POPUST ki se odbije pri blagajni. Porabite to priliko!

so objubil kapitanu, ter izvršili njegovo poslednjo željo. Cir Smith in tovariši so zapustili Nautilus in so vzeli s seboj samo skrinjo, ki jim jo je zapustil njih dobrotnik in v kateri je bilo veliko premoženje. Krasno razsvetljeno dvorano so skrbno zaprli, železna zaklopna vrata zgoraj odprli in so tako tesno privili, da ni mogla vdreti v Nautilus niti kapljica vode. Nato so se naseljenci podali v čoln, ki je bil privezan ob boku podmornika, ter zavestali k zadnjemu delu Nautilusa. Tam so odprli dva petlina, ki sta se nahajala v višini vodne gladine in ki sta bila v zvezi z rezervoarji za obteženje jadra. Posodi sta se napolnili in Nautilus se je polagoma potapljal ter izginil pod vodno gladino. Naseljenci so ga spremljali z očmi precej globoko. Njegova mogočna luč je razsvetljevala čisto vodo, medtem ko je votlina polagoma tonila v temo. Končno je ugasnila močna električna svetloba in Nautilus je počival na dnu morja kot grobница kapitana Nema.